महाराष्ट्र विधानसभा

दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम

मंगळवार, दिनांक १८ मार्च, २०२५

(सकाळी ०९.४५ ते १०.४५ वाजेपर्यंत)

लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :

(१) **श्री. दिलीप सोपल, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-**

"एम.आर.टी.पी. ॲक्ट नुसार होणाऱ्या रेखांकनातील ओपनस्पेस हा त्या रेखांकनातील प्लॉट धारकाच्या मालकीचा असताना शासनाचा निधी शासनाच्या मालकीची जागा नसताना खर्च करणे म्हणजे हेतुपूर्वक संगनमताने केलेला गैरव्यवहार असणे, एम.आर.टी.पी. ॲक्ट नुसार वाढत्या शहरीकरणाच्या पार्श्वभूमीवर रेखांकन (ले- आऊट) होत असणे, नियमानुसार त्या रेखांकनातील विकसन (रस्ते, गटारी, पाईपलाईन, दिवाबत्ती इ.) झाल्यावर अंतिम मान्यता देण्यात येत असणे, तत्पूर्वी त्या रेखांकनातील प्लॉट धारकांची सहकारी किंवा धर्मादाय संस्था स्थापन होण्यापूर्वी त्या ओपन स्पेसचे पझेशन किंवा कस्टडी त्या ठिकाणच्या प्राधिकरणाकडे देण्यात येणे असे एम.आर.टी.पी. ॲक्टचा विचार करता म्हटलेले असणे, आणि शासनाचा कोणताही निधी शासकीय मालकीच्या जागेवर खर्च करण्याचे बंधन असताना महाराष्ट्र राज्यात त्या त्या ठिकाणचे प्रशासकीय अधिकारी नियमांकडे दुर्लक्ष करुन लाखो कोट्यवधी रुपयांचा निधी शासन मालकीची नसलेल्या जागेत खर्च करुन एक प्रकारे गैरव्यवहार करीत असणे, याची चौकशी करण्यात यावी तसेच चौकशीनुसार दोषी अधिकाऱ्यांची जबाबदारी निश्चीत करुन त्यांच्यावर कारवाईसह शासनाचा वाया गेलेला निधी वसुल करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(२) **श्रीमती मनिषा चौधरी, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-**

"मुंबईतील दहिसर येथील भारतीय विमानपत्तन प्राधिकरणाच्या अखत्यारीमधील असलेली निवासी घरे व इमारतीचे केंद्र सरकारच्या कठोर नियमांमुळे पुर्नवसन करणे शक्य होत नसल्याची बाब निदर्शनास येणे, रडार यंत्रणामुळे काही विशिष्ट मर्यादेच्या परिसरात विशिष्ट उंचीवरुन कोणतेही बांधकाम करण्यात येऊ नये असे निर्बंध घातलेले असणे, दहिसर, बोरिवली, मिरा रोड या भागातील भारतीय विमान पतन प्रधिकरणाच्या परिसरात असलेल्या इमारतीचा

पुनर्विकास खोळंबला असल्याने रहिवाशांमध्ये निर्माण झालेली प्रचंड नाराजी, तसेच या परिसरातील पुनर्विकास व एसआरएचे अनेक प्रकल्प राबवितांना विकासकांना परवानगी न मिळणे, रेरा प्राधिकरणाच्या नियमानुसार वेळेत प्रकल्प पुर्ण करण्याची असलेली अट, यामुळे विकासक दुहेरी संकटात सापडलेले असणे, झोपडपट्टी क्षेत्र व इमारती पाडून टाकल्याने बेघर झालेल्या रहिवाशांना भाडे देणे शक्य न झाल्याने रहिवाशांमध्ये निर्माण झालेली तीव्र नाराजी, तसेच तेथील नागरिकांना दिलासा देण्याच्या दृष्टीने मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी केंद्र सरकारकडे निवेदन देऊन सन २०१७ मध्ये केंद्र सरकारने एमएमआरडीएला दिलेली जागा बृहन्मुंबई महानगरपालिकेला उद्यानासाठी देण्याची विनंती केलेली असणे, बृहन्मुंबई महानगरपालिका सदर जागेकरिता आवश्यक मोबदला भरण्यास तयार असूनही अद्याप केंद्र सरकारकडून कोणतीही कार्यवाही न होणे, त्याकरीता शासनाने केंद्र सरकारकडे पाठपुरावा करुन संबंधित निर्बंध शिथिल करणे व सदर जागा उद्यानाकरिता उपलब्ध करुन देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(३) श्री. अर्जुन खोतकर, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"जालना शहरलगत असलेल्या शासकीय जमीनीवर बनावट सर्व्हे क्रमांक निर्माण करणे, खोटे दस्तऐवज तयार करुन जमीनीवर अतिक्रमण करणे, परस्पर विक्री करुन आर्थिक गैरव्यवहार झाल्याचे निदर्शनास येणे, शहरातील भूमिअभिलेख कार्यालयातील सर्व्हे क्रंमाक ५५७ पर्यंत शासकीय दस्तवेजात नोंद असून नव्याने ५५८, ५५९ व ५६० हे सर्व्हे नंबर निर्माण करुन शासकीय जमिनीचा गैरव्यवहार झाल्याचे निदर्शनास येणे, यासंदर्भात स्थानिकांनी जिल्हा सत्र न्यायालयात केलेल्या याचिकेमार्फत जिल्हाधिकारी, जालना यांनी केलेल्या निवेदनामध्ये जिल्हा भूमीअभिलेख कार्यालयातील आकारबंदातील नमूद सर्व्हे क्रमांक ५५७ एवढीच नोंद असल्याचे नमूद असणे, यासंदर्भात औरंगाबाद खंडपीठामार्फत १९९८ मध्ये नेमलेल्या फाटक आयोगाने याची चौकशी करुन अहवाल सादर करण्याबाबत जिल्हाधिकारी, जालना यांना आदेशित केले असून त्यांनी सादर केलेल्या निवेदनात सर्व्हे क्र ५५७ इतकेच असल्याचे नमूद असणे, तरी देखील एन.ए. ले-आऊट, पी.आर.कार्ड, सेलडिड बनविणे, तत्कालीन महसूल मंत्री यांच्याकडे तक्रार दाखल करुन तद्संबंधी विभागीय आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर यांच्यामार्फत जिल्हाधिकारी, जालना यांना संबंधितांवर चौकशी करुन कारवाई करण्याबाबतचे आदेश देवून कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नसणे, याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे तक्रार दाखल करुनदेखील कोणतीही कार्यवाही झालेली नसणे, या गैरव्यवहाराची रक्कम संबंधित अधिकारी यांच्यामार्फत वसूल करुन कारवाई होणेबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(४) श्री. रोहित पाटील, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे जलसंपदा (गोदावरी व कृष्णा खोरे विकास महामंडळ) मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"कण्हेर धरण (ता. सातारा) वेण्णा नदीवर १९८८ साली बांधले असून, यातील ०.४४ अ.घ.फूट पाणी आरफळ कालव्याला आणि ३.३९ अ.घ.फूट पाणी तारळी धरणातून सिंचनासाठी देण्यास मंजुरी असणे, कण्हेर डावा कालवा २१ कि.मी. लांबीनंतर कृष्णा नदीवरील जलसेतू नंतर आरफळ कालवा म्हणून ओळखला जात असणे, या २०४ कि.मी. लांबीच्या कालव्यातील ८५ कि.मी. भाग सातारा जिल्ह्यात तर उर्वरित सांगली जिल्ह्यात असणे, सध्या कालव्याच्या अनेक ठिकाणी झालेल्या दुरवस्थेमुळे शेवटच्या भागात पुरेसे पाणी पोहोचत नसणे, वेण्णा धरण पूर्ण क्षमतेने भरत असतानाही आरफळ कालवा पूर्ण क्षमतेने चालवला जात नसणे, यामुळे सिंचन व्यवस्थेत बाधा निर्माण होत असणे, अनेक ठिकाणी शेतकरी स्वतःच कालवा फोडून पाणी घेत असल्याने व्यवस्था आणखी विस्कळीत होत असणे, मागील काही वर्षांत शेवटच्या टप्प्यातील शेतकऱ्यांना अपुरे पाणी मिळाल्याने त्यांच्यावर अन्याय झालेला असणे, कालवा बारमाही असूनही शेवटच्या भागात पाणी पोहोचत नसणे, शेतकरी आणि लोकप्रतिनिधी वारंवार मागणी करत असूनही प्रशासन दुर्लक्ष करत असल्याने शेतकऱ्यांमध्ये तीव्र नाराजी असणे, शासनाने आरफळ कालवा कायमस्वरूपी बारमाही करून शेवटच्या टप्प्यापर्यंत सिंचन व्यवस्था सुरळीत करण्यासाठी तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(५) श्री. आमश्या पाडवी, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे जलसंपदा (विदर्भ, तापी व कोकण खोरे विकास महामंडळ) मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"अक्कलकुवा तालुक्यातील खडकुना पाटबंधारे तलावाचे जलक्षेत्र हे सन १०८० पासून ३१.०० हेक्टर असणे, पेसा कायद्यानुसार सदर तलावाचे मासेमारी हक्क हे खडकुना ग्रामपंचायतीला असणे, परंतु खडकुना आदिवासी म.स संस्था मर्या.खडकुना व उप विभागीय अधिकारी पाटबंधारे विभाग शहादा तसेच कार्यकारी अभियंता, धुळे पाटबंधारे विभाग, धुळे यांच्या संगनमताने खडकुना तलावाचे जलक्षेत्र हे १०२.०० हेक्टर वाढऊन संस्थेने मत्स्यव्यवसाय विभागाकडून मासेमारीसाठी ठेका मिळविलेला असणे, सन १९८० ते २०१८ पर्यंत या कालावधीत खडकुना तलावाचे जलक्षेत्र हे ३१ हेक्टर असणे व ३८ वर्षात तलावाचे कोणतेही वाढीव काम केले नसतांना तलावाचे जलक्षेत्र वाढलेले असणे, खडकुना तलावाचे कमाल जलक्षेत्र हे १२३ हेक्टर वाढविलेले असणे व किमान हे ८२ हेक्टर असणे याचा अर्थ कमाल जलक्षेत्राच्या ६६.६६ % हे किमान जलक्षेत्र असणे. याबाबत सदर तलावाचे जलक्षेत्र हे एप्रिल, मे महिन्यात १० हेक्टर पेक्षाही कमी असणे, त्यामुळे तलावाचे किमान

८२ हेक्टर क्षेत्र कसे वाढले याबाबत संबंधित अधिकाऱ्यांकडे माहिती मागून देखील ती अधिकाऱ्यांनी अद्याप पर्यंत न पुरविणे, याबाबत खडकुना ग्रामस्थांमध्ये असंतोष असून ग्रामस्थांकडून चौकशीची मागणी होत असणे, या प्रकरणातील दोषींविरुद्ध शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(६) सर्वश्री. नारायण कुचे, सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील यशवंतराव चव्हाण घरकुल योजना आणि अहिल्याबाई होळकर घरकुल योजनेतील लाभार्थी घराचे बांधकाम पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने घराचे बांधकाम करीत असणे, परंतु दुसरा हप्ता मिळाला नसल्याने हे काम अपूर्ण राहणे, यातील लाभार्थी हे गरीब व मोलमजुरी करणारे असून त्यांना घरकुलाचा पहिला हप्ता मिळाला असणे, दुसरा हप्ता प्राप्त होण्याच्या प्रतिक्षेत असलेले लाभार्थीना राहण्याची गैरसोय होत असणे, योजनेतील सर्व लाभार्थ्यांचा पुढील हप्ता त्वरित वितरित करून देण्याची आवश्यकता, यामुळे बंद पडलेल्या घरांचे बांधकाम पूर्ण करून नवीन घरात त्यांचा प्रवेश होणार असणे, मा.मुख्यमंत्र्यांनी नुकतीच अधिवेशन कालावधीत पंतप्रधान आवास योजना टप्पा २ अंतर्गत २० लाख घरकुलांना ५० हजार रुपये वाढीव अनुदान देण्याची घोषणा केली असणे, त्याच धरतीवर यशवंतराव चव्हाण घरकुल योजना आणि अहिल्याबाई होळकर घरकुल योजनेतील लाभार्थ्यांना याचा लाभ देण्याची गरज असणे, यावर शासनाने तात्काळ करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(७) श्री. हिरामण खोसकर, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आदिवासी विकास मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"आदिवासी विकास विभागामार्फत चालविल्या जाणा-या नाशिक जिल्हयातील ४४ आश्रमशाळांमधील १८ हजार विद्यार्थ्यांना सेंट्रल किचनच्या माध्यमातून सडलेला भाजीपाला, किड लागलेले कडधान्य, तसेच अन्न तयार करण्याकरिता नदीतून टँकरद्वारे आणलेल्या पाण्याचा वापर केला जात असल्याचे दिनांक ९.१.२०२५ रोजी वा त्या सुमारास स्थानिक लोकप्रतिनिधीनी टाकलेल्या छाप्यात आढळून येणे, या प्रकरणी संबधित अधिका-यांकडे तक्रार करुनही अद्याप कोणतीच कारवाई न करणे, परिणामी सर्वसामान्य नागरिकांमध्ये निर्माण झालेले असंतोषाचे व संतापाचे वातावरण, शासनाने संबधित अधिकारी व कर्मचा-यांवर कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने केलेली व करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रीया."

(८) **सर्वश्री. समाधान आवताडे, अभिजीत पाटील, विजय देशमुख, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे पर्यटन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"सोलापूर जिल्ह्यातील मंगळवेढा या शहरामध्ये जगदज्योती श्री बसवेश्वर महाराज व श्री संत चोखामेळा यांच्या पदस्पर्शाने पावन झालेली भूमी अशी एक ऐतिहासिक ओळख असणे, याच भूमीवर जगदज्योती श्री बसवेश्वर महाराजांचे भक्त मोठ्या प्रमाणावर असून त्यांची अनेक दिवसांपासून मंगळवेढा शहरात संतांचे स्मारक व्हावे अशी मागणी असणे, याबाबत तत्कालीन शासनाने जिल्हाधिकारी सोलापूर यांना सातत्याने प्रस्ताव सादर करण्याचे आदेशित करणे, यानुसार प्रांत मंगळवेढा यांनी शहरातील कृष्ण तलावाची जागा प्रस्तावित करणे, परंतु तद्नंतर सदरचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी यांच्याकडेच अनेक वर्षापासून प्रलंबित असणे, त्याच प्रमाणे आपल्या लेखनातून ३५८ अभंग लिहीणारे व वारकरी संप्रदायातील श्री.संत चोखामेळा यांची समाधी मंगळवेढा शहरात असणे, सद्य:स्थितीत सदर समाधी मंदिर छोट्या स्वरूपाचे असणे, दरवर्षी मोठ्या प्रमाणावर वारकरी संप्रदाय आणि भक्त येथे दर्शनासाठी येत असणे, याकरता अनेक वर्षांपासून सदर ठिकाणी संतांचे भव्य स्मारक व्हावे अशी मागणी भाविकांकडून होत असताना शासनाने प्रशासनास प्रस्ताव सादर करण्याबाबत निदेश दिले असणे, त्यानुसार प्रशासनाने २५ कोटी रुपयांचा प्रस्ताव शासनाकडे सादर करणे,परंतु अद्याप त्यावर देखील कोणतीच कार्यवाही न केल्यामुळे वारकरी संप्रदाय आणि भक्तांमध्ये शासनाप्रती असंतोष निर्माण होणे व नाराजी पसरणे, याकरता तात्काळ जगदज्योती श्री बसवेश्वर महाराज व श्री संत चोखामेळा यांचे भव्य स्मारक बांधणेबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(९) **श्री. किशोर जोरगेवार, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे परिवहन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"चंद्रपूर उपप्रादेशिक परिवहन हे कार्यालय भ्रष्टाचाराचे ठिकाण बनले असल्याचे निदर्शनास येणे, श्री.मोरे हे सर्वसामान्य जनतेच्या वाहनांवर कारवाई करतात तर मोठ्या ट्रान्सपोर्ट मालकांकडून पैसे घेऊन त्यांना खुली सूट देत असणे, गेल्या वर्षी वाहन क्र.एम.एच.३४ एबी ६८०३, टाटा कंपनीच्या झेनान या गाडीची माहिती, माहिती अधिकारात मागविली असता त्या गाडीचे मालक किसन नानाजी कुंभारे रा. शिवमंदीर वार्ड, बायपासरोड, चंद्रपूर असून त्या इसमाचा सन २०२१ मध्ये लॉकडाउनमध्ये मृत्यू झालेला असतानाही श्री.मोरे यांनी सदर गाडी सन २०२२ मध्ये मृतक किसन कुभारे रा. चंद्रपूर यास जिवंत दाखवून त्यांच्या गाडीची (ट्रान्सफर) रजिस्ट्री करून दिली असल्याची बाब उघड होणे, त्या (ट्रान्सफर) रजिस्ट्रीमध्ये ट्रान्सपोर्ट विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांचे संगनमत असल्याने मृतक किसन कुंभारे यास जिवंत दाखवुन एम.एच.३४ एबी. ६८०३ ची रजिस्ट्री एकनाथ सुरेश एकोणवार रा. चेक दरूर यांच्या नावाने रजिस्ट्री करण्यात येणे, सदर कार्यालयात शेकडो गाड्यांच्या बोगस रजिस्ट्री केल्या गेल्या असल्याचा संशय व्यक्त होणे,

याबाबत पोलीस स्टेशन रामनगर येथील तपास अधिकारी श्री.धोबे यांच्याकडे मृतकाचे मूत्यू प्रमाणपत्र दिलेले असताना त्यांनी सदर तक्रार अर्जाची चौकशी न करता याबाबत रामनगर पोलीस स्टेशनमध्ये तक्रार करण्यात आली असणे, परंतु त्यावर कोणतीच कार्यवाही करण्यात आलेली नसणे, सदर प्रकरणाची सखोल चौकशी करून उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी यांच्यावर निलंबनाची कारवाई करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(सकाळी ११.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे -

(१) **मुख्यमंत्री** : महाराष्ट्र पाटबंधारे वित्तीय कंपनी मर्यादित यांचा सन २०१२-२०१३ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

(२) **उप मुख्यमंत्री तथा नगरविकास मंत्री** : मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड यांचा सन २०२३-२०२४ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : विनंती अर्ज सादर करणे -

श्री.सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. : "चंद्रपूर जिल्ह्यातील वेस्टर्न कोल फिल्ड लि. च्या कोळसा खाणींमुळे होणाऱ्या प्रदुषणावर प्रतिबंध घालण्याबाबत" या विषयावरील विनंती अर्ज सभागृहाला सादर करतील.

चार : लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :

(सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु पुढे ढकलण्यात आलेली लक्षवेधी सूचना क्रमांक १)

(१) **श्री.मिहीर कोटेचा, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-**

"मुलुंड-गोरेगाव जोड रस्त्याच्या कामा अंतर्गत मुलुंड येथील असलेला अमर नगर ते सोनापूर दरम्यान रस्ता रुंदीकरणाचे काम करायचे असून या कामाकरिता रस्ता दोन वर्षासाठी बंद करण्यात येणार असणे, हा रस्ता महानगरपालिका विकास नियोजन

आराखड्यात १८.३० मी. च्या RL प्रस्तावित असून महानगरपालिकेने या रस्त्याच्या काँक्रीटिकरणाचे कामाची निविदा ही १८.३० मी. रस्त्याकरिता काढली असणे, परंतु प्रत्यक्षात सद्य:स्थितीत ६ मी. चा रस्ता बनवला गेला असणे, त्यामुळे रस्त्याची रुंदी कमी झालेली असून विकास नियोजन आराखड्यात १८.३० मी. च्या RL प्रस्तावित रस्त्यावरील बांधकामे वेळीच एस विभाग कार्यालयातील अधिकाऱ्यांनी काढली असती तर १८.३० मी. रस्त्यावरून वाहनांना ये-जा करणे शक्य झाले असते, परंतु दुर्दैवाने अधिकारी वर्गाच्या निष्काळजीपणामुळे रस्त्याची रुंदी कमी होणे, यावरुन भंगारच्या गाड्यांची अमर नगर ते सोनापूर येथील वाहतूक वळती केल्यास मुलुंड कॉलनी येथील नागरिकांमध्ये मोठ्या प्रमाणात असंतोष निर्माण झालेला असणे, एस विभागातील अधिकारी वर्गाच्या कामातील कुचराईमुळे सोनापूर येथे मोठ्या प्रमाणात अनधिकृत बांधकामे वाढलेली असून तळ मजला ते वर अजून ४ मजल्यापर्यंत अशी अनधिकृत कारखाने व बांधकामे झालेली असणे, यामुळे प्रदूषण वाढत असणे, तरी या रस्ता रुंदीकरणाच्या कामात महानगरपालिका अधिकारी वर्गाने केलेल्या निष्काळजीपणाबाबत शासनाने तातडीने करायची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(२) **सर्वश्री. संजय उपाध्याय, अतुल भातखळकर, संतोष दानवे, सुरेश धस, भास्कर जाधव, ॲड. पराग अळवणी, सर्वश्री. योगेश सागर, सुनिल प्रभू, अशोकराव माने, प्रशांत ठाकूर, समीर कुणावार, महेश बालदी, श्रीमती मनिषा चौधरी, सर्वश्री. अमित साटम, शंकर जगताप, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"राज्यात व मुंबईतील विशेषतः बोरिवली येथे चालू असलेल्या विविध विकास कामांमध्ये काम करणारे बहुसंख्य ठेकेदार हे बांगलादेशी व रोहिंग्या यांना कामगार म्हणून काम देत असल्याचे निदर्शनास येणे, या कामगारांकडे कोणतीही वैध कागदपत्रे नसतानाही त्यांना कामावर ठेवण्यात येणे, त्यामुळे हे ठेकेदार स्थानिक भूमिपुत्रांवर अन्याय करीत असल्याचे निदर्शनास येत असणे, स्थानिक भूमिपुत्रांवर अन्याय करून बांगलादेशी व रोहिंग्या यांना कामावर ठेवणाऱ्या ठेकेदारांवर कठोर कारवाई करून ठेकेदारांना काळ्या यादीत टाकण्याबाबत होत असलेली मागणी, या मागणीकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, त्याचबरोबर राज्यात व मुंबईत असणारे बांगलादेशी व रोहिंग्या यांना कायमस्वरूपी हाकलून देण्याबाबत शासनाने कठोर कारवाई करण्याची नितांत आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(३) **श्री.किसन कथोरे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-**

"ठाणे जिल्ह्यातील कुळगाव बदलापूर नगरपरिषद येथील महिलांना सक्षम करण्यासाठी जिल्हाधिकारी ठाणे यांची प्रशासकीय मान्यता व निधी वितरण आदेश

क्रमांक रेती गट/गौरव/डीएलएफ/ टी-७/ कवी/दिनांक २८/२/२०१९, कुळगाव बदलापूर नगरपालिका क्षेत्रातील महिला भगिनींना प्रधानमंत्री खनिज क्षेत्र कल्याण योजनेच्या माध्यमातून शिलाई मशीन व घरघंटी वाटप करण्यात येणे, परंतु लाभार्थी निवडीच्या प्रक्रियेमध्ये चुकीची प्रक्रिया राबविण्यात येणे, नगरपरिषद प्रशासनाने एका ठराविक पक्षाच्या महिलांनाच लाभ दिल्याचे निदर्शनास येणे, अनेक पात्र लाभार्थ्यांना अपात्र घोषित करण्यात येणे, त्यांची कागदपत्रे जाणूनबुजून गहाळ करण्यात येणे, तर काही महिला अर्जदारांचे अर्ज या प्रक्रियेमध्ये घेण्यात न येणे, अपात्र लाभार्थ्यांना कमी असलेले कागदपत्र जमा करण्याची संधी देखील उपलब्ध करून देण्यात न येणे, काही चारचाकी वाहने असलेल्या व्यक्तींना देखील लाभार्थी म्हणून निवड करण्यात येणे, एकाच घरात दोन लाभार्थ्यांना लाभ देण्यात येणे, या प्रक्रियेमध्ये गरीब व गरजू लाभार्थ्यांवर अन्याय होणे, महाराष्ट्र शासन निर्णय क्रमांक उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्रमांक डी एम एफ ०६२१/प्र. क्र. ५७/उ -९ मंत्रालय, मुंबई दिनांक २१ नोव्हेंबर, २०२२ रोजी पंतप्रधान खनिज क्षेत्र कल्याण योजनेच्या अनुषंगाने सुधारित मार्गदर्शक सूचना, यामधील अटी व शर्तींचा भंग करण्यात येणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(४) **श्रीमती मंदा म्हात्रे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-**

"शासनाने सन १९७५-८० च्या काळात नवी मुंबई शहर वसविण्याकरिता जमीनी अधिगृहीत केलेल्या असणे, सुमारे ४० वर्ष होऊन सदर प्रकल्पग्रस्तांना/वारसांना शासकीय नोकरीबाबत अद्याप कोणताही लाभ दिलेला नसणे, नवी मुंबई महानगरपालिकेच्या आस्थापनेवर सुमारे १५ वर्षापासून १६४ प्रकल्पग्रस्त कर्मचारी करारपध्दतीने कार्यरत असणे, जिल्हाधिकारी ठाणे यांनी प्रकल्पग्रस्त दाखले देणे बंद केल्याने वारसांकडे प्रकल्पग्रस्त दाखला नसल्याने वंशावळ ग्राह्य धरण्याबाबत शासनाने जिल्हाधिकारी, ठाणे यांना दिनांक १३/१/२०२३ रोजी कळविले असणे, जिल्हाधिकारी, ठाणे यांनी सदर १६४ प्रकल्पग्रस्त कर्मचाऱ्यांनी सादर केलेल्या कागदपत्रांची छाननी करून उपलब्ध माहितीच्या आधारे सदर कर्मचाऱ्यांच्या वारसांच्या अधिगृहीत केलेल्या जमीनी संदर्भात निवडप्रत, सर्व्हे क्रमांक, संपादित क्षेत्र, निवाडाधारकाचे नाव अशी सर्व आवश्यक माहिती आयुक्त, नमुंमपा यांना दिनांक १५/२/२०२३ व दिनांक ३/३/२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये उपलब्ध करून देणे, मा.मुख्यमंत्री महोदय यांनी दिनांक १/६/२०२३ रोजीच्या बैठकीमध्ये आयुक्त, नमुंमपा यांना सदर प्रकल्पग्रस्तांना कायमस्वरूपी सामावून घेण्याबाबत उचित कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिलेले असतानाही याबाबत अद्याप निर्णय न होणे, सदर प्रकल्पग्रस्तांनी/वारसांनी सिडको आस्थापनेवर नोकरीचा लाभ घेतला नसल्याचे सिडको यांनी आयुक्त, नमुंमपा यांना दिनांक ३०/११/२०२३ रोजी कळविलेले असणे, सदर १६४ प्रकल्पग्रस्तांनी सर्व कागदपत्रे व त्यांच्या वारसांनी यापूर्वी शासकीय नोकरीचा लाभ घेतला नसल्याबाबतचे शपथपत्र आयुक्त, नमुंमपा व जिल्हाधिकारी, ठाणे

यांना सादर केले असणे, बारवी प्रकल्पग्रस्तांना नमुंमपात कायमस्वरूपी नोकरी मिळते परंतू नवीमुंबई महानगरपालिकेत १५ वर्षापासून कार्यरत प्रकल्पग्रस्त कर्मचाऱ्यांना कायमस्वरूपी नोकरी मिळत नसल्याने येथील प्रकल्पग्रस्त जनतेत पसरलेले असंतोषाचे वातावरण व नाराजीची भावना, नवी मुंबई महानगरपालिकेमध्ये कार्यरत १६४ प्रकल्पग्रस्तांना कायमस्वरूपी सेवेत सामावून घेण्याकरीता आयुक्त, नमुंमपा यांनी शासनास दिनांक ८/८/२०२४ रोजी सादर केलेल्या प्रस्तावातील परिच्छेद क्र.७ व ८ मधील नमूद अटी शिथील करून विशेष बाब म्हणून कायमस्वरूपी सेवेत सामावून घेण्याबाबत तात्काळ निर्देश देण्याबाबत करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(५) सर्वश्री. अमिन पटेल, विजय वडेट्टीवार, नानाभाऊ पटोले, अस्लम शेख, विकास ठाकरे, डॉ.विश्वजित कदम, श्री. संजय मेश्राम, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील:-

"मुंबई सेन्ट्रल येथील बीआयटी चाळीच्या एकूण १९ इमारती असणे, या इमारती बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या अखत्यारीतील भूखंडावर असणे, सदर इमारतीमधील कुटुंबे किमान २ ते ३ पिढ्यांपासून तेथे वास्तव्य करीत असणे, या सदनिका त्यांना मुंबई पोलीस, रेल्वे पोलीस व इतर विभागामार्फत राहण्यास दिलेल्या असणे, सदर चाळींना १०० वर्षे पूर्ण झाली असणे, त्यांची सध्याची अवस्था पाहता त्यांचा पुर्नविकास होणे गरजेचे असणे, या १९ इमारतीमध्ये जवळपास १५५२ भाडेकरू रहात असणे, त्यामुळे इमारतीच्या झालेल्या दुर्दशेमुळे त्यांना तेथे जीव मुठीत घेऊन राहावे लागत असणे, बीआयटी चाळीतील पोलीस कर्मचाऱ्यांच्या निवासस्थानाच्या पुनर्विकाससंदर्भात लवकरात लवकर निर्णय होणे गरजेचे असणे, त्यांना किमान ५०० चौ.फु. घरे देण्यात यावीत तसेच सदर घरे स्वमालकीची असावीत अशी त्यांची विनंती वजा मागणी असणे, यासंदर्भात शासनस्तरावर पत्र व्यवहार सुरु असणे, परंतु अद्याप त्यावर प्रत्यक्ष कार्यवाही न होणे, परिणामी स्थानिक नागरिकांमध्ये असलेले असंतोषाचे वातावरण व नाराजीची भावना, शासनाने यावर केलेली अथवा करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(६) श्री. सत्यजित देशमुख, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे वने मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"खुंदलापूर धनगरवाडा येथील शेतकऱ्यांच्या जमीनीवर चांदोली अभयारण्यामुळे फेरफार क्रमांक ४६५ अन्वये दिनांक २६/०५/१९९७ पासून त्यांची जमीन भूसंपादन न करताही प्रस्तावित भूसंपादनाचे शेरा नमूद केल्याने शेतकऱ्यांना शासनाच्या विविध योजनांपासून वंचित रहावे लागण्यासह इतर अनेक आर्थिक अडचणीचा सामना करावा लागत असणे, त्याठिकाणचा शेतकरी अत्यंत दुर्गम डोंगराळ परिसरात चांदोली अभयारण्याच्या क्षेत्रात (कोर झोन) मध्ये अनेक वर्षांपासून पिढ्यानपिढ्यापासून वन

विभागाच्या नियम व अटीस अधीन राहून वास्तव्य करत असणे, त्यांचा उदरनिर्वाह पूर्णपणे शेतीवर अवलंबून असणे, सदरहू ठिकाणच्या कुटूंबानी शासनाकडून कोणताही भूसंपादनाचा मोबदला घेतला नसून त्याठिकाणाहून इतरत्र कुठेही पुनर्वसन करण्यात न येण्याची तसेच पुनर्वसनास पूर्णपणे विरोध असल्याची शासनाकडे मागणी यापूर्वीच केलेली असणे, तसेच शेतकऱ्यांना पिक, व्यवसाय व वाहन कर्ज तसेच सिंचन व्यवस्थेकरिता शेती विषयक कामांसाठी बँकांकडून कर्ज पुरवठा मंजूर होत नसल्याने तेथील शेतकऱ्यांनी पुनर्वसन कोणत्याही ठिकाणी करण्यात येवू नये व सातबारावरील शेरे रद्द करण्याची मागणी केलेली असणे, सदर प्रकरणी शासनाकडून अक्षम्य दुर्लक्ष व दिरंगाई होत असल्याने स्थानिकांमध्ये शासनाबदल प्रचंड नाराजी व असंतोषाची भावना निर्माण झालेली असणे, या गंभीर प्रकरणी चौकशी करुन शेतकऱ्यांना वेळोवेळी जाहिर होणारे अनुदान,बँक कर्ज प्रकरणे मंजूरी इत्यादीकरिता सातबारा उताऱ्यावरील संपादन शेरे रद्द करण्यासह त्यांचे पुनर्वसन त्याठिकाणाहून कुठेही न करण्याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही वा उपाययोजना."

(७) श्रीमती सना मलिक, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबई महानगर प्रदेश (एमएमआर), विशेषतः देवनार, गोवंडी, वाशी नाका, तुर्भे आणि एम/पूर्व विभागातील मोठ्या प्रमाणावर चालू असलेल्या रेडी मिक्स काँक्रीट (आर.एम.सी.) प्लांट्स यांसाठी शासनाच्या पर्यावरण विभागाकडून मंजुरी घेणे बंधनकारक असताना, आर.एम.सी. प्लांट्स नियमांचे उल्लंघन करून सुरू असणे, नियमानुसार ५०० मीटरच्या आत निवासी भागात आर.एम.सी. प्लांट्स चालविता येत नसणे, तरीही या अटींचे सर्रास उल्लंघन केले जात असणे, अणुशक्ती नगर मतदारसंघातील एम/पूर्व विभागातील, न.भु.क्र. ६०० (पै.), गाव - माहुल, चेंबूर येथील एल. यू. गडकरी मार्ग आणि न.भु.क्र. ७४A/३C, ७४A/२ (पै.), गाव - देवनार, गोवंडी येथे कार्यरत प्लांट्समुळे परीसरात मोठ्या प्रमाणावर प्रदूषण वाढलेले असणे, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (BMC) आणि महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ (MPCB) यांच्याकडे वारंवार तक्रारी करूनही त्याकडे दुर्लक्ष केले जात असणे, परिणामी वाढत्या प्रदूषणामुळे नागरिकांच्या आरोग्यावर गंभीर परिणाम होत असणे, यामुळे जनतेत पसरलेला असंतोष लक्षांत घेता शासनाने याप्रकरणी चौकशी करुन करावयाची कायदेशीर कार्यवाही तसेच ज्या अधिकाऱ्यांच्या परिक्षेत्रात प्लांट्स सुरु असणे त्यांच्यावर देखील शासनाने करावयाची कारवाई व प्रतिक्रीया."

(८) श्री.सुनिल शेळके, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे खनिकर्म मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मौजे मंगरूळ, ता. मावळ, जि. पुणे येथील गट नंबर ४१, ४२, ४३, ४४, ४५, ४६, ४७, ४८ व ४९ येथे वनक्षेत्र (Afforestation-वनीकरण झोन) म्हणून आरक्षित

असलेल्या क्षेत्रातील अंदाजे ८०० ते ९०० झाडांची वृक्षतोड केली असून येथील माती, मुरूम व डबर प्रकारचे ४० ते ४५ हजार ब्रास इतके गौण खनिज उत्खनन केल्याबाबत जिल्हा खनिकर्म अधिकारी यांच्याकडे स्थानिक ग्रामस्थ व लोकप्रतिनिधी यांनी वारंवार तक्रारी करणे, सदर परिसरात नैसर्गिक संपदेची होत असलेली मोठी हानी, परिणामी या परिसरातील पर्यावरणावर मोठया प्रमाणात झालेला दुष्परिणाम तसेच सदर वृक्षतोड व उत्खनन करण्याकरीता कोणतीही अधिकृत परवानगी घेतली नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०२४ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास येणे. यामुळे स्थानिक नागरीकांमध्ये पसरलेला असंतोष, तसेच भविष्यात या परीसरात वृक्षतोड होऊ नये याकरीता आणि अवैध वृक्ष तोडीस पायबंद घालण्यासाठी सदर वृक्षतोड व उत्खननाबाबत सखोल चौकशी करून दोषींवर कडक कारवाई करण्यासंदर्भात स्थानिकांकडून होत असलेली वारंवार मागणी. या अनुषंगाने शासनाने केलेली व करावयाची तातडीची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(९) श्री. राजेश विटेकर, श्रीमती सई डहाके, श्री. श्याम खोडे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे कृषी मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"वाशिम जिल्ह्यामध्ये गतवर्षी ३१ ऑगस्ट ते २३ सप्टेंबर दरम्यान वारंवार अतिवृष्टी होणे, अतिवृष्टीमुळे ५३,८३१ हेक्टर क्षेत्रातील पिकांचे नुकसान झाले असणे, जिल्हा प्रशासनाने नुकसानग्रस्त ५६ हजार ५०४ शेतकऱ्यांसाठी ७३ कोटी ८८ लाख ५५ हजार ५८८ रुपयांची मागणी शासनाकडे केलेली असणे, परंतु शेतकऱ्यांची मदत विधानसभा आचारसंहितेमध्ये अडकणे, निवडणूक झाल्यानंतरही आजपर्यंत तीन महिने उलटले असतानाही शेतकऱ्यांना मदत न मिळणे, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना.

पाच : सन २०२५-२०२६ च्या अर्थसंकल्पातील अनुदानाच्या मागण्यांवर चर्चा व मतदान. (दुसरा दिवस)

(१) नगरविकास विभाग

(२) सार्वजनिक बांधकाम विभाग

(३) विधी व न्याय विभाग

(४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

(५) इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग

(मतास टाकावयाच्या मागण्यांची सूची स्वतंत्रपणे वितरीत केल्याप्रमाणे)

सहा : अल्पकालीन चर्चा (म.वि.स. नियम १०१ अन्वये) :-

(सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली म.वि.स. नियम १०१ अन्वये अल्पकालीन चर्चेची सूचना)

सर्वश्री. प्रशांत बंब, किशोर जोरगेवार, योगेश सागर, रणधीर सावरकर, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील :-

"केंद्र सरकारच्या शिक्षण विभागाने जाहीर केलेल्या 'परफॉर्मन्स ग्रेडिंग इंडेक्स (PGI) २.०' मध्ये राज्यातील शालेय शिक्षणाची स्थिती गंभीर असल्याचे निष्कर्ष काढण्यात आलेले असणे, 'असर' (Annual Status of Education Report) २०२४ च्या सर्वेक्षणानुसार राज्यातील सरकारी शाळांमधील तिसरी ते पाचवीच्या ५०% विद्यार्थ्यांना दुसरीचे पुस्तक वाचता येत नसणे, तर सहावी ते आठवीच्या ६५% विद्यार्थ्यांना साधा भागाकार करता येत नसल्याचे धक्कादायक वास्तव समोर येणे, एकूणच राज्यातील शिक्षणाचा विशेषतः प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांचा दर्जा अत्यंत खालावलेला असल्याने उच्च माध्यमिक, उच्च व तंत्र शिक्षणाच्या क्षेत्रातसुद्धा महाराष्ट्राची पिछेहाट होऊन राज्यातील भूमिपुत्रांना योग्य नोकऱ्या न मिळणे, शालेय शिक्षणाचा दर्जा खालावल्याने त्यानंतरच्या विविध स्पर्धा परिक्षा, संशोधन क्षेत्र, इंडस्ट्रीज आणि इतरही क्षेत्रात राज्यातील पदवीधर पदव्युत्तर गुणवत्ता प्रचंड कमी झालेली असणे, "बालकांना मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण (RTE)" या कायद्यानुसार प्रत्येक मुलाला दर्जेदार शिक्षणाचा अधिकार असून शालेय पायाभूत सुविधा, शिक्षक-विद्यार्थी गुणोत्तर आणि गुणवत्ता मानकांसाठी कठोर मानदंड सुनिश्चित करण्यात आलेले असणे, शिक्षकांच्या गुणवत्ता आणि दर्जा यामध्ये सातत्य नसल्याची बाब स्पष्ट होणे, त्यामुळे RTE कायद्यानुसार विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्ता आणि दर्जा संबंधी असलेल्या मुलभूत हक्कांवर गदा येत असणे, ही बाब अत्यंत गंभीर असून राज्याच्या सर्वांगीण विकासाशी संबंधित असणे, एकीकडे राज्यातील काही शिक्षक दुर्गम भागात, तुटपुंजी दळण-वळण आणि तांत्रिक पायाभूत सुविधा असतांना सुध्दा त्यावर मात करुन समर्पित होऊन दर्जेदार शिक्षण देत गुणवंत विद्यार्थी घडविण्याचे कार्य करीत असतांना त्याच व्यवस्थेतील बहुतांश शिक्षक कर्तव्याबाबत उदासीन तर आहेतच पण बेकायदेशिररित्या विविध संघटना निर्माण करुन त्यामाध्यमातून राजकारण करीत असणे, परिणामी शिक्षकांच्या अशा वागणुकीमुळे पालकांना शिक्षणात रस कमी होणे तसेच पटसंख्येच्या कारणावरुन संचमान्यता धोक्यात आलेली असणे, यास संबंधित शिक्षक ज्ञानदानाप्रती असलेल्या त्यांच्या नैतिक बांधिलकीबाबत बेपर्वा असणे जितके कारणीभूत आहे तितकेच जबाबदार शिक्षण विभागाचे संबंधित प्रशासन व पर्यवेक्षण असणे जे अस्तित्वात असलेल्या दर्जेदार शिक्षण हक्क कायदा, अनुषंगिक शासन निर्णय व तत्सम कायद्यांची अंमलबजावणी करण्यात कुचराई करीत असल्याची बाब निदर्शनास येणे, त्यामुळे एकूणच राज्यातील ढासळलेल्या शिक्षणाच्या दर्जाबाबत अत्यंत गांभीर्याने व प्राथमिकतेने त्वरित शासनाने करावयाची कार्यवाही आणि उपाययोजना."

सात : शासकीय विधेयक :

पुर:स्थापनार्थ :-

सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २३ – महाराष्ट्र मुद्रांक (सुधारणा) विधेयक, २०२५

आठ : (सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री रणधीर सावरकर, अर्जुन खोतकर, अब्दुल सत्तार, सुरेश भोळे, सुधीर मुनगंटीवार, चेतन तुपे, सुरेश धस, दिपक केसरकर, अनिल पाटील, प्रशांत बंब, डॉ.तानाजी सावंत, श्रीमती सुलभा खोडके, सर्वश्री नारायण कुचे, रमेश बोरनारे, राजकुमार बडोले, देवराव भोंगळे, राजेश क्षिरसागर, प्रताप पाटील-चिखलीकर, अभिमन्यू पवार, विजय शिवतारे, धर्मराव आत्राम, प्रकाश भारसाकळे, डॉ.बालाजी किणीकर, सर्वश्री चंद्रकांत नवघरे, चैनसुख संचेती, मंगेश कुडाळकर, दिलीप बनकर, श्रीमती श्वेता महाले, श्री. प्रकाश सुर्वे, श्रीमती सरोज अहिरे, सर्वश्री प्रवीण दटके, किशोर पाटील, नरेंद्र भोंडेकर, मोहन मते, दौलत दरोडा, श्रीमती मंजुळा गावित, सर्वश्री राजू तोडसाम, प्रकाश सोळंके, संजय गायकवाड, राजेश वानखडे, संतोष बांगर, संजय बनसोडे, किसन वानखेडे, दिलीप लांडे, सत्यजित देशमुख, विनोद अग्रवाल, चंद्रकांत सोनवणे, दिलीप वळसे-पाटील, संभाजी निलंगेकर-पाटील, संतोष दानवे, राजेश पवार, शिवाजी कर्डिले, सचिन कल्याण-शेट्टी, श्रीमती नमिता मुंदडा, सर्वश्री रमेश कराड, रत्नाकर गुट्टे, डॉ.संजय कुटे, सर्वश्री प्रताप अडसड, राणाजगजितसिंह पाटील, बबनराव लोणीकर, तान्हाजी मुटकुळे, किसन कथोरे, सर्वश्रीमती मोनिका राजळे, सीमाताई हिरे, देवयानी फरांदे, सर्वश्री रविंद्र चव्हाण, संजय केळकर, हरिश पिंपळे, उमेश यावलकर, सुमित वानखेडे, ॲड. श्रीजया चव्हाण, सर्वश्री प्रशांत ठाकूर, महेश बालदी, सर्वश्रीमती सई डहाके, स्नेहा दुबे, सुलभा गायकवाड, सर्वश्री योगेश सागर, भिमराव तापकीर, श्रीमती मनिषा चौधरी, सर्वश्री अतुल भातखळकर, शंकर जगताप, कृष्णा खोपडे, विक्रम पाचपुते, करण देवतळे, गोपीचंद पडळकर, अमल महाडिक, राहुल आवाडे, महेश लांडगे, चरणसिंग ठाकूर, अमोल जावळे, दिलीप बोरसे, डॉ. राहुल आहेर, ॲड. राहुल ढिकले, श्री. सुभाष देशमुख, डॉ. सुरेश खाडे, डॉ. अतुल भोसले, ॲड. राहुल कुल, सर्वश्री काशिराम पावरा, समीर मेघे, समीर कुणावार, विजय रहांगडाले, किर्तीकुमार भांगडिया, डॉ.आशिष देशमुख, सर्वश्री विनोद अग्रवाल, संजय पुराम, किशोर जोरगेवार, राजेश बकाने, डॉ. मिलिंद नरोटे, सर्वश्री श्याम खोडे, केवलराम काळे, भीमराव केराम, जितेश अंतापुरकर, सिध्दार्थ शिरोळे, अनुपभैय्या अग्रवाल, राजेश पाडवी, श्रीमती अनुराधा चव्हाण, सर्वश्री शिवाजी पाटील, संजय उपाध्याय, चंद्रकांत पाटील, सुनिल शेळके, निलेश राणे, राजेंद्र यड्रावकर-पाटील, डॉ.किरण लहामटे, सर्वश्री शरद सोनवणे, किरण सामंत, आशुतोष काळे, हिरामण खोसकर, राजेश विटेकर, राजू कारेमोरे, शेखर निकम, सचिन पाटील,

संग्राम जगताप, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव : (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

"शेतकरी सुखी, तर राज्य सुखी" हा मंत्र व शेतकऱ्यांच्या हिताचा विचार केंद्रस्थानी ठेऊन राज्यातील बळीराजाला स्थैर्य देणे, त्याला बळकट करणे आणि शेतीला नैसर्गिक आपत्तीपासून वाचविण्यासाठी शाश्वत उपाययोजना करणे हे ध्येय समोर ठेऊन आणि नारी शक्ती व युवा शक्तीला प्राधान्य देऊन राज्यात विविध योजना गतीमानतेने कार्यान्वित करण्याचा, जन कल्याणाचा वसा घेतलेल्या या शासनाचा प्रयत्न असणे, "नमो शेतकरी महासन्मान निधी" योजनेत राज्यातर्फे प्रती शेतकरी ६ हजार रुपये देण्यात येत असणे, केवळ १ रुपयात पिक विमा देण्यात येत असून त्यायोगे महाकृषी विकास अभियान राबविण्यात येत असणे, नुकसानीचे पंचनामे जलद व पारदर्शी होण्यासाठी ई-पंचनामा प्रणाली तसेच ई-फेरफार, संगणकीय सातबारा उतारे यासारख्या योजना राबऊन पारंपारिक शेतीला आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड देण्यात आली असणे, शेतकऱ्यांचा आर्थिक आधार बळकट करण्यासाठी "मा.बाळासाहेब ठाकरे कृषी व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन (स्मार्ट)" प्रकल्प कार्यान्वित केला असणे, शेतमालाला बाजारपेठ मिळऊन देण्यासाठी शेतकरी ते खरेदीदार अशी मूल्य साखळी विकसित करण्यात आली असणे, "मागेल त्याला शेततळे" या योजनेला शेतकऱ्यांचा उदंड प्रतिसाद लाभल्याने त्यात फळबागा, ठिंबक सिंचन, शेडनेट, हरितगृहे, आधुनिक पेरणी यंत्रे, कॉटन श्रेडर यांचा समावेश करण्यात आला असणे, शेतक-यांसाठी महत्वाचे असणारे वैनगंगा पैनगंगा नदीजोड प्रकल्प, मराठवाडा वॉटर ग्रीड, POCRA टप्पा-२ तसेच, जलयुक्त शिवार टप्पा-२ यासारखे महत्वाकांक्षी प्रकल्प तातडीने मार्गी लावण्याचे प्रयोजन असणे, मविआकडून शेतक-यांना नैसर्गिक आपत्तीसाठी नुकसान भरपाई म्हणून केवळ ८,७०१ कोटी निधी वितरित करण्यात आला असताना विद्यमान शासनाच्या काळात हाच निधी १६,३०९ कोटी वितरित केला असणे, राज्यातील शेतकरी बांधवांना दिवसा वीज मिळावी याकरिता राज्यातील सर्व सब स्टेशनच्या परिसरात सोलर पार्क उभारण्याचे प्रयोजन असणे, याद्वारे निर्माण झालेल्या विजेचा वापर कृषी फिडर्सना पुरवठा करण्यासाठी अपेक्षित असणे, राज्यात जगातील सर्वात मोठा ९ हजार मेगावॅट क्षमता असलेला डिस्ट्रब्युटेड रिन्युएबल एनर्जी प्रकल्प उभारण्यात येत असणे, मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजना २.० मुळे ५० टक्के कृषी फिडर्स सौरऊर्जेवर चालविणे शक्य होणार असणे, विद्यमान शासनाने शेतक-यांना सिंचनासाठी "मुख्यमंत्री बळीराजा मोफत वीज योजना" जाहिर केली असणे, या शासनाने "मागेल त्याला सौरकृषी पंप योजना" सुरु केली असल्याने शेतक-यांना केवळ १० टक्के रक्कम भरुन सौर पॅनल्स व पंपासहित सर्व सिंचन सुविधा प्राप्त होणे, दलित आणि आदिवासी शेतकऱ्यांना तर ही रक्कम केवळ ५ टक्के भरावी लागणे, राज्यात शेतकऱ्यांसाठी अतिशय महत्वाचे पांदण रस्ते तातडीने पूर्ण करण्याकरिता "मातोश्री पांदण रस्ते योजना" शेतकऱ्यांच्या हिताच्या दृष्टीने अधिक सुटसुटीत करुन राबविण्याची आवश्यकता, या शासनाच्या काळात २७ सिंचन प्रकल्पांना मान्यता देण्यात आली असणे, परिणामी विशेषतः मराठवाडा व विदर्भातील शेतकऱ्यांना वर्षांतून एकापेक्षा जास्त पिके घेणे शक्य झाले असणे, राज्यात जलयुक्त शिवार, गाळमुक्त धरण, गाळमुक्त शिवार, मागेल त्याला शेततळे इ. योजना एकत्रितपणे राबविल्याने केंद्रीय जलशक्ती

मंत्रालयाने जाहिर केलेल्या भारतातील जलाशयांच्या गणनेत महाराष्ट्राचा पहिला क्रमांक आला असल्याचे निदर्शनास येणे, हे अभियान देशातील अन्य राज्यांसाठी एक आदर्श व पथदर्शी झाले असणे, कर्जबाजारी शेतक-यांना आधार देऊन कर्जमुक्त करण्यासाठी "महात्मा ज्योतिराव फुले शेतकरी कर्जमुक्ती योजना" सुरु करण्यात आली असणे, कांद्याला योग्य भाव मिळावा याकरीता कांद्याचे दर ठरविण्याचे अधिकार केंद्राच्या ग्राहक संरक्षण मंत्रालयाने स्वतःकडे ठेवले असणे, तूर हे जिरायती शेतक-यांचे पिक असून ते नैसर्गिक आपत्तीत तग धरणारे, कमी खर्चाचे व आंतरपिक पध्दतीने घेता येणारे असल्याने त्याची उत्पादकता वाढविण्यासाठी प्रोत्साहन देण्याची आवश्यकता, कापूस लागवड ते वेचनी यातील बहुतांश कामे मंजुरांऐवजी यांत्रिकीकरणाच्या माध्यमातून करणे आवश्यक असून हमी भावाने कापूस खरेदीसाठी सीसीआयने उघडलेल्या केंद्राची संख्या वाढविण्याची आवश्यकता, किंमत स्थिरीकरण योजनेंतर्गत नाफेडने २.२२ लाख मे.टन व एनसीसीएफ अंतर्गत ०.३५ लाख मे. टन कांदा खरेदी केला असणे, हमीभावाने कापूस खरेदीसाठी सी.सी.आयने राज्यात १२१ खरेदी केंद्रे मंजूर केली असणे, कापूस प्रक्रिया उद्योगातील सर्व घटकांना काही सवलती देण्याची आवश्यकता, कापूस, सूत, कापड निर्यातीच्या संधी उपलब्ध करण्याची आवश्यकता, १२ व्या पंचवार्षिक योजनेत अन्नधान्याच्या गरजेसोबतच नगदी पिकांचीही गरज भागविण्यासाठी कापूस पिकाचा समावेश करण्यात आला असणे, कापूस आधारित पिक पध्दतीस चालना देणे, कापूस पिकात एकात्मिक किड व्यवस्थापनास चालना देणे, अधिक लांब धाग्याच्या कापसांच्या वाणांची प्रात्यक्षिके आयोजित करून कापूस उत्पादकास चालना देण्याचे या शासनाचे धोरण असणे, कापसासाठी ५०० व सोयाबीन साठी २७० शेतकरी उत्पादक कंपन्या स्थापन करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असणे, धानाला २० हजार रुपये बोनस देण्याचा निर्णय या शासनाने घेतल्याने त्याचा ६ लाख शेतकऱ्यांना लाभ मिळणे, 'नारीशक्ती दुत ॲप' हे क्रांतिकारी ॲप्लीकेशन शासनाने सुरु केल्याने ते गरजू महिलांना ओळखण्यासाठी व सक्षम करण्यासाठी उपयुक्त ठरत असणे, राज्यातील युवकांना स्पर्धेच्या युगात शक्तीशाली स्पर्धक म्हणून उभे राहता यावे याकरिता युवा प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना करण्यात आली असणे, युवकांना विविध उपक्रमांमध्ये सहभागी होण्याच्या दृष्टीने त्यांना वसतीगृहाची, निवासाची कुठेही अडचण येऊ नये या उद्देशाने राज्यातील ६ महसूल विभागात १०० युवक-युवतींसाठी युवा वसतीगृह उभारण्यास मान्यता देण्यात आली असणे, राज्यात पर्यटनाला चालना देण्यासाठी शाश्वत पर्यटन धोरण आखण्यात येत असणे, राज्यातील ५० नवीन पर्यटन स्थळांची निवड करून त्या ठिकाणी थीम पार्क, ॲडव्हेंचर स्पोर्ट, शॉपिग मॉल, वॉटर मॉल आणि निवास व्यवस्था करण्यात येत असणे, बुलढाणा येथील लोणार, अंजिठा-वेरुळ, कळसूबाई, त्र्यंबकेश्वर तसेच कोकणातील सागरी किल्ल्यांच्या ठिकाणी पर्यटकांसाठी उच्च दर्जाच्या सुविधा निर्माण करण्यात येत असणे, सातारा येथील शिवसागर जलाशय, भंडाऱ्यातील गोसीखुर्द जलाशय तसेच जळगाव येथील वाघूर जलाशय येथे नाविन्यपूर्ण जलपर्यटन प्रकल्प राबविण्यात येत असणे, कोकणातील पर्यटनास चालना देण्यासाठी शिवकालीन ३२ गडकिल्ल्यांचे नुतनीकरण व संवर्धन करण्याचे प्रस्तावित असणे, राज्यातील पर्यटकांना व भाविकांना योग्य दरामध्ये उत्तम व सुरक्षित सुविधा पुरविण्यासाठी श्रीनगर, जम्मु काश्मीर आणि अयोध्या येथे महाराष्ट्र भवन

बांधण्याचा निर्णय घेतला असणे, राज्यात शेतकरी कर्जमुक्त व सधन होऊन शेतकरी, शेतमजुर, महिला व युवकांना बळकट करण्यासाठी, पर्यटनाला चालना मिळण्यासाठी व लोक कल्याणकारी आणि गतीमान राज्य निर्माण करण्यासाठी करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

नऊ : **(सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)**

सर्वश्री आदित्य ठाकरे, विजय वडेट्टीवार, जयंत पाटील, भास्कर जाधव, नाना पटोले, डॉ. जितेंद्र आव्हाड, श्री. सुनिल प्रभू, डॉ. नितीन राऊत, सर्वश्री रोहित पाटील, दिलीप सोपल, अमीन पटेल, रोहित पवार, अजय चौधरी, अमित देशमुख, उत्तमराव जानकर, डॉ. राहुल पाटील, सर्वश्री अस्लम शेख, संदिप क्षिरसागर, कैलास घाडगे-पाटील, डॉ. विश्वजीत कदम, सर्वश्री बापूसाहेब पठारे, सुनिल राऊत, अमित झनक, नारायण पाटील, संजय पोतनीस, विकास ठाकरे, अभिजीत पाटील, नितीन देशमुख, शिरीषकुमार नाईक, राजू खरे, वरुण सरदेसाई, संजय मेश्राम, अनंत (बाळा) नर, डॉ. ज्योती गायकवाड, सर्वश्री हारुन खान, साजिद खान पठाण, महेश सावंत, हेमंत ओगले, मनोज जामसुतकर, रामदास मसराम, गजानन लवटे, अनिल मांगुळकर, सिध्दार्थ खरात, संजय देरकर, बाबाजी काळे, प्रविण स्वामी, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"जुलै, २०२४ मध्ये राज्य सरकारने मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण योजना लागू करणे, सदर योजनेमध्ये तब्बल २ कोटी ६३ लाख लाडक्या बहिणींची नोंदणी करणे व त्यांना रु. १५००/- दरमहा अनुदान देण्यास सुरुवात करणे, योजनेच्या निकषांचे उल्लंघन करुन गैरफायदा घेतलेल्या लाडक्या बहिणींच्या अर्जांची छाननी माहे फेब्रुवारी, २०२५ मध्ये सुरु करणे, अनेक बहिणींनी स्वतःहून अर्ज मागे घेणे व लाखों बहिणींचे अर्ज छाननीमध्ये बाद करण्यात येणे, प्लास्टर ऑफ पॅरिस (पीओपी) गणपतीच्या मूर्तींवर असलेली बंदी, सदर बंदीमुळे माघी गणेश जयंतीच्या मूर्तींच्या विसर्जनाची झालेली कोंडी, अद्यापही माघी गणपतींच्या मूर्तीचे विसर्जन न झाल्यामुळे भाद्रपद महिन्यातील गणेश मूर्तींच्या (पीओपी) विसर्जनाच्या आखलेल्या उपाययोजनांवर प्रश्न निर्माण होणे, पीओपी व्यतिरिक्त अन्य पर्याय उपलब्ध नसल्यामुळे गणेश भक्त व मूर्तीकार यांच्यामध्ये पसरलेले चिंतेचे वातावरण, मुंबई महानगर प्रदेशातील रस्ते वाहतूक, मेट्रो रेल्वे या सार्वजनिक वाहतूक सेवा अपुऱ्या असल्यामुळे 'केबल कार' वाहतूक सेवा सुरु करण्यासाठी आराखडा तयार करणे, राज्यातील धार्मिक स्थळांना जोडण्यासाठी शक्तीपीठ मार्ग शासनाने आखणे, सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी निधीची तरतूद करण्याची आवश्यकता, राज्यातील शहरी तसेच ग्रामीण भागातील रस्त्यांची झालेली दुरावस्था, पावसाळ्यापूर्वी सदर रस्ते वाहतूकीसाठी योग्य करण्याची आवश्यकता, राज्यातील शहरी व ग्रामीण भागातील अनेक तरुण बेरोजगार असणे, त्यांना रोजगार उपलब्ध करण्याची आवश्यकता, राज्यातील द्राक्ष बागायतदारांचे कमी भावामुळे झालेले नुकसान, महाशिवरात्री हा दिवस द्राक्ष दिन म्हणून साजरा करून राज्यातील शेतकऱ्यांना हातभार लावण्याची आवश्यकता, राज्यात राजरोसपणे डान्सबार

मोठ्या प्रमाणावर सुरु असणे, पोलिसांचे डान्सबारवर बंदी आणण्यास जाणीवपुर्वक होत असलेले दुर्लक्ष, राज्यात मागेल त्याला सौर पंप योजनेतील जाचक अटींमुळे अनेक शेतकरी सदर योजनेपासून वंचित असणे, राज्यात विविध समाजांसाठी १८ महामंडळे स्थापन करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, परंतु त्यांना निधी न दिल्यामुळे त्यांची कामे प्रत्यक्षात सुरु न होणे, सध्याचे सरकार शेतकऱ्यांच्या बाबत गंभीर नसल्याचे निदर्शनास आले असून निवडणूकीपूर्वी शेतकऱ्यांना सरसकट कर्जमाफीची घोषणा करुनही अद्याप कर्जमाफीबाबत कोणताही निर्णय घेतलेला नसणे, तसेच विदर्भातील धान, सोयाबीन, कापूस इत्यादी पिकांना बाजारभाव मिळत नसणे, इतर पिकांना हमीभाव मिळण्याची गरज असणे, तसेच राज्यातील अनेक रस्त्यांची विकासाच्या नावाखाली अत्यंत दुरावस्था झाली असल्याने या रस्त्यांवरील अपघातांचे प्रमाणात वाढ झालेली असणे, रस्ते अपघातांमुळे मागील काही महिन्यांपासून अनेक बळी जाणे व अनेक जण गंभीर जखमी होणे, त्यामुळे वाहनातून प्रवास करणाऱ्या वाहतुकदारांना जीव मुठीत ठेवून प्रवास करावा लागत असणे या सर्व बाबींमुळे राज्यातील शेतकरी, महिला वर्ग व सर्वसामान्य जनतेत असंतोष पसरला असून याबाबत राज्य शासनाने करावयाची उपाययोजना व करावयाची कार्यवाही."

दहा : **(सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)**

सर्वश्री अतुल भातखळकर, अर्जुन खोतकर, दिलीप वळसे-पाटील, संजय केळकर, दिपक केसरकर, प्रकाश सोळंके, राम कदम, विजय शिवतारे, दौलत दरोडा, रविंद्र चव्हाण, रमेश बोरनारे, अनिल पाटील, अमित साटम, मंगेश कुडाळकर, चेतन तुपे, योगेश सागर, प्रकाश सुर्वे, संग्राम जगताप, श्रीमती मनिषा चौधरी, सर्वश्री राजेंद्र गावित, दिलीप बनकर, ॲड. पराग अळवणी, डॉ.बालाजी किणीकर, श्रीमती सुलभा खोडके, कॅ. आर. तमील सेल्वन, सर्वश्री अशोक पाटील, राजकुमार बडोले, मिहिर कोटेचा, शांताराम मोरे, राजू कारेमोरे, पराग शाह, दिलीप लांडे, चंद्रकांत नवघरे, कालिदास कोळंबकर, महेंद्र थोरवे, संजय बनसोडे, श्रीमती विद्या ठाकूर, श्री. महेंद्र दळवी, श्रीमती सरोज अहिरे, सर्वश्री प्रवीण दटके, तुकाराम काते, सुनिल शेळके, मोहन मते, निलेश राणे, किसन कथोरे, राजेश क्षिरसागर, डॉ.किरण लहामटे, श्रीमती मंदा म्हात्रे, सर्वश्री मुरजी पटेल, आशुतोष काळे, संजय उपाध्याय, विश्वनाथ भोईर, शेखर निकम, सर्वश्रीमती सना मलिक, देवयानी फरांदे, सर्वश्री किरण सामंत, विलास तरे, मंगेश चव्हाण, राजेश मोरे, हिरामण खोसकर, कुमार आयलानी, राजेश विटेकर, राजेश पवार, विनोद अग्रवाल, रत्नाकर गुट्टे, शंकर जगताप, सिध्दार्थ शिरोळे, हेमंत रासने, भिमराव तापकीर, सुनिल कांबळे, रणधीर सावरकर, सुधीर मुनगंटीवार, समीर कुणावार, सुरेश भोळे, शिवाजी कर्डिले, देवराव भोंगळे, राजन नाईक, श्रीमती स्नेहा दुबे, सर्वश्री महेश लांडगे, नरेंद्र मेहता, श्रीमती सुलभा गायकवाड, श्री. प्रशांत ठाकूर, डॉ. सुरेश खाडे, सर्वश्री सत्यजित देशमुख, हरिश पिंपळे, प्रताप अडसड, डॉ.संजय कुटे, डॉ. मिलिंद नरोटे,

सर्वश्री सुमित वानखेडे, अभिमन्यू पवार, श्रीमती सीमाताई हिरे, श्री. विक्रम पाचपुते, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"हे राज्य लोकांचे आहे आणि लोकांसाठी आहे" ही भावना मनामध्ये ठेऊन महायुतीचे शासन वेगाने कार्यरत असणे, मुंबई-पुणे व एमएमआरडीएसह राज्यातील अन्य छोट्या शहरांमध्ये स्टार्टअप्सची संख्या वाढत असल्याने इंडिया स्टार्टअप्सनी घोषित केलेल्या आकडेवारीनुसार महाराष्ट्र हे स्टार्टअप्सचे देशातील पहिल्या क्रमाकांचे राज्य ठरले असणे, महायुती शासनाने महाराष्ट्रात अशक्य वाटणारा समृध्दी महामार्ग कार्यान्वित केला असणे, या महामार्गामुळे मुंबई-पुण्यात होणारी गुंतवणूक धुळे, गडचिरोली, नागपूर, अमरावती या भागात वाढत असल्याचे निदर्शनास येणे, नागपूर-गोवा शक्तीपीठ द्रुतगती मार्गाचे बांधकाम हाती घेण्याचा निर्णय घेतला असणे, या द्रुतगती मार्गामुळे, त्या मार्गावरील प्रमुख धार्मिक क्षेत्रे व तिर्थस्थळे जोडण्याचे प्रयोजन असून या प्रदेशातील आर्थिक विकासाला देखील चालना मिळू शकेल, राज्याच्या शहरी भागात पायाभुत सुविधांद्वारे शहरी जीवनमान सुधारण्यासाठी 'नगरोत्थान महाभियान' प्रभावीपणे राबविण्याचे प्रयोजन असणे, या योजनेंतर्गत पाणीपुरवठा, मलःनिस्सारण व विकास यांचे सुरु असलेले प्रकल्प दोन वर्षात पूर्ण करण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले असणे, मुंबई ही देशाची आर्थिक राजधानी असल्याने या शहरामध्ये गृहनिर्माण व गतीमान परिवहन हे मुद्दे प्राधान्याने विचारात घेऊन स्मार्ट सिटीच्या माध्यमातून स्थानिकांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी शासनाचा प्रयत्न असणे, मेट्रो-२ ए आणि २ बी ची सेवा सुरु झाल्याने पश्चिम द्रुतगती मार्गावरील अंधेरी आणि दहिसरच्यामध्ये वाहतुक कोंडी कमी होऊन मुंबईकरांचा प्रवास सुखकर झाल्याचे दिसून येणे, ठाणे-बोरीवली भुयारी मार्गाची निर्मिती करण्याचे धोरण प्रस्तावित असणे, मुंबई-पुणे मिसिंग लिंक या ६७०० कोटी रुपयांच्या प्रकल्पाचे काम सुरु असणे, वर्सोवा-वांद्रे सागरी सेतूची निर्मिती, शिवडी ते न्हावाशेवा या मुंबई पोरबंदर प्रकल्पाची निर्मिती जलदगतीने सुरु असणे, मुंबईतील कुर्ला येथील नेहरूनगर, टिळकनगर या म्हाडा वसाहतीतील अनेक इमारतींचा पुनर्विकास होऊन १० ते १५ वर्षे उलटल्यानंतरही त्यांना भोगवटा प्रमाणपत्र मिळाली नसल्याचे निदर्शनास येणे, या गृहनिर्माण वसाहतींसाठी लागू केलेल्या अभय योजनेची मुदत वाढविण्याची आवश्यकता, कुर्ला येथील रेल्वे हद्दीतील संतोषी माता नगर, साबळे नगर व क्रांतीनगर येथे अनेक वर्षे राहणा-या झोपडीधारकांना रेल्वे प्रशासनामार्फत पर्यायी जागा उपलब्ध करण्याकरिता राज्य शासनाने प्रयत्न करण्याची आवश्यकता, नेहरूनगर येथील म्हाडाच्या वसाहतीत राहणा-या पोलीस कर्मचा-यांना माफक दरात निवासस्थाने उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता, राज्यभरात ४०९ नागरी समुहांमध्ये 'प्रधानमंत्री आवास योजना' (शहरी)' राबविण्याचे प्रयोजन असणे, या योजनेंतर्गत २ लाखांपेक्षा अधिक घरे बांधण्यात आली असून, १ लाख ८५ हजारांपेक्षा अधिक घरांचे बांधकाम प्रगतीपथावर असणे, मेट्रो तसेच कोस्टल रोड प्रकल्प पूर्ण झाल्याने मुंबईकरांचे जीवनमान उंचावणे, मुंबईतील कोळीवाडा आणि गावठाणाकरिता सीमांकन करून वेगळी विकास नियंत्रण नियमावली तातडीने तयार करण्याची आवश्यकता, कोळीवाडे व गावठाणांची झालेली दुरवस्था तातडीने दूर करण्याची आवश्यकता, पुण्यातील सहकारी गृहनिर्माण संस्था व वसाहतींचे स्ट्रक्चरल ऑडीट करुन पुनर्विकास करण्याची आवश्यकता,

पुणे शहरात विमानतळाकरिता जागा राखीव असून अन्य पायाभुत सुविधा तातडीने करण्याची आवश्यकता, पुण्यातील जुन्या ब्रिटीशकालीन वाड्यांचा पुनर्विकास करण्याची आवश्यकता, जुन्या चाळींची व्याख्या बदलून हेरिटेज टिडीआर प्रत्यक्ष अंमलात आला असणे, एमएमआरडीए क्षेत्रात सहकारी गृहनिर्माण संस्थांच्या पुनर्विकासासाठी मुंबई जिल्हा बँकेला नोडल एजन्सी म्हणून मान्यता देण्यात येणे, मुंबईतील जुन्या इमारतींच्या स्वयंपुनर्विकासाकरिता मुंबई जिल्हा बँकेकडून देण्यात येणा-या कर्ज मर्यादेत वाढ करण्यात आली असल्याने गृहनिर्माण प्रकल्प वेगाने उभे रहात असल्याचे निदर्शनास येणे, मानीव अभिहस्तांतरण करण्यासाठी स्टॅम्प ड्युटी भरण्यात सुलभता होण्यासाठी मुद्रांक शुल्क अभय योजना सुरु करण्यात येणे, झोपडपट्टी पुनर्वसन मधील सदनिका हस्तांतरण शुल्कात ५० टक्के कपात करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, राज्यात ५१ लाख घरे बांधण्याचे प्रस्तावित असणे, ठाणे शहरात एमआयडीसीच्या अभिन्यासातील १५०० हेक्टर भूखंडावर जगातील सर्वात मोठा क्लस्टर प्रकल्प राबविण्यात येणे, समुह विकास पध्दतीने हा प्रकल्प राबविण्याचे प्रयोजन असणे, वाशी येथील सध्याच्या दोन खाडी पुलांना समांतर अशा तिस-या सहा पदरी खाडी पुलाच्या प्रकल्पाचे काम सुरु असणे, नवी मुंबई विमानतळामुळे वाढणा-या लोकसंख्येसाठी नियोजित 'नैना' प्राधिकरणामार्फत २३ गावांच्या नियोजित आराखड्याच्या अंमलबजावणीस गती देण्याची आवश्यकता, मुंबई, पुणे, नागपूर, छत्रपती संभाजीनगर यासारख्या मोठ्या शहरांचा मेगापॉलिस मेटाव्हर्स प्रकल्पाच्या मदतीने अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून जागतिक पटलावरचे हे महानगर त्याच उच्च दर्जाचे व्हावे व येथील प्रत्येक कुटुंबात सुख आणि समाधान नांदावे ही या शासनाची महत्वाकांक्षा असणे, मुंबई व एमएमआरडीए क्षेत्रातील घरांची समस्या, वाहतुक समस्या इ. चे गतीमानतेने निर्मूलन करून मुंबईचा पर्यावरणपूरक विकास करण्याच्या दृष्टीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

अकरा : (सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री विजय वडेट्टीवार, आदित्य ठाकरे, जयंत पाटील, नाना पटोले, भास्कर जाधव, डॉ. जितेंद्र आव्हाड, डॉ. नितीन राऊत, सर्वश्री सुनिल प्रभू, रोहित पाटील, अमीन पटेल, दिलीप सोपल, रोहित पवार, अमित देशमुख, उत्तमराव जानकर, अस्लम शेख, डॉ. राहुल पाटील, श्री. संदिप क्षिरसागर, डॉ. विश्वजीत कदम, सर्वश्री कैलास घाडगे-पाटील, बापूसाहेब पठारे, अमित झनक, सुनिल राऊत, नारायण पाटील, विकास ठाकरे, संजय पोतनीस, अभिजीत पाटील, शिरीषकुमार नाईक, नितीन देशमुख, राजू खरे, संजय मेश्राम, वरुण सरदेसाई, डॉ. ज्योती गायकवाड, सर्वश्री अनंत (बाळा) नर, साजिद खान पठाण, हारुन खान, हेमंत ओगले, महेश सावंत, रामदास मसराम, मनोज जामसुतकर, अनिल मांगुळकर, गजानन लवटे, सिध्दार्थ खरात, संजय देरकर, बाबाजी काळे, प्रविण स्वामी, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"राज्यात शासनाचे शेतकरी विरोधी धोरण व नैसर्गिक आपत्ती त्यामुळे राज्यातील शेतकरी अस्मानी संकटात सापडला असून सोयाबीन, कापूस, धान व इतर कृषी मालाच्या खरेदीला हमी

भावापेक्षा कमी दर असणे, केंद्र सरकारच्या धोरणामुळे शेत मालाचे दर पडणे, शेतकऱ्यांना शेतीसाठी लागणारी अवजारे व साहित्याच्या किंमतीमध्ये झालेली वाढ, त्यामुळे शेतकरी आर्थिक संकटात सापडला असून अजूनही राज्य शासनाने संपूर्ण कर्जमाफीची घोषणा न करणे, मागसवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची रक्कम अद्याप न मिळणे, मागासवर्गीयांसाठी असलेल्या वसतीगृहांची अवस्था अत्यंत भयावह असून या वसतीगृहांमध्ये सोयी-सुविधांचा अभाव असणे, राज्यात ओबीसी समाजाची लोकसंख्या सर्वाधिक असूनही त्या प्रमाणात महाज्योतीला निधी न मिळणे त्यामुळे ओबीसी विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण झालेली नाराजी, सार्थी, बार्टी, महाज्योतीला मिळणाऱ्या अपुऱ्या निधीमुळे विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती वेळेवर न मिळणे, विदर्भातील अनेक जिल्ह्यात कोळसा खाणी, औष्णिक विज प्रकल्प, स्टील प्लांट यामुळे या जिल्ह्यांमध्ये प्रदुषणात मोठी वाढ होऊन आरोग्याचा प्रश्न व पर्यावरणाची हानी होत असणे, वनक्षेत्रालगत नागरी वस्त्यांमध्ये वन्य प्राण्यांमुळे शेतीचे नुकसान व मनुष्य हानी होत असणे, विदर्भातील प्रमुख प्रकल्प असलेला गोसीखुर्द प्रकल्पाचे काम अद्यापही प्रलंबित असल्याने या प्रकल्पाला नवीन सुप्रमा देऊन त्यासाठी निधी उपलब्ध करण्याची आवश्यकता, वाढती महागाई लक्षात घेता बांधकामांच्या वस्तुंच्या दरात वाढ झाल्यामुळे घरकुल योजनेत पाच लाखांपर्यंत अनुदानात वाढ करण्याची आवश्यकता, सार्वजनिक आरोग्य विभागात मोठ्या प्रमाणात घोटाळा झाला असून १०८ रुग्णवाहिका खरेदीमध्ये झालेला गैरव्यवहार, शासकीय रुग्णालये, आरोग्य केंद्रे, उपकेंद्रे यांच्या साफ-सफाईसाठी प्रतीवर्षी ६३८ कोटी या प्रमाणे ३१९० कोटी रुपयाचे कंत्राट पुण्यातील एका खाजगी कंपनीला दिल्याचे उघड होणे, राज्यात एम.डी.ड्रग्ज, ब्राऊन शुगरची तस्करी मोठ्या प्रमाण वाढली असणे, ड्रग्ज तस्करांचे थैमान माजले असून त्यांच्यावर नियंत्रण राहिलेले नसणे, तसेच बनावट व अवैध दारु विक्री होत असल्याने निरपराध लोकांचे नाहक जाणारे बळी, राज्यातील अनेक मंत्र्यांवर विविध गंभीर स्वरुपाचे आरोप होऊनही त्यांना अभय देण्यात येणे, कोकणातील सिंधुदुर्ग जिल्ह्यासह रत्नागिरी जिल्ह्यात काजू उत्पादकांसमोर दरवर्षी पाऊस, ढगाळ वातावरण, अवकाळी पाऊस, वादळी वारे, आदी नैसर्गिक संकटांचा सामना करावा लागणे, आंबा, काजू, फणस इत्यादि पिकांचे होत असलेले नुकसान, त्यातच काजू बीचे दर, आयात शुल्क, पीक परतावा अशा समस्या असतांनाच आता काजू बी आणि बोंड खाणाऱ्या किडींचा मोठ्या प्रमाणात प्रादुर्भाव काजू पिकांवर होत असल्याचे नुकतेच माहे फेब्रुवारी, २०२५ मध्ये निदर्शनास येणे, किडीच्या प्रतिबंधाकरीता किटकनाशकांची फवारणी करुनही कीड नियंत्रणात आलेली नसणे, परिणामी काजू बोंडांचे मोठ्या प्रमाणात होत असलेले नुकसान, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने काजू उत्पादक शेतकऱ्यांना तात्काळ पंचनामे करुन नुकसान भरपाई देण्याची आवश्यकता, मुंबईतील संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानातील १/१/१९९५ पर्यंतच्या पात्र झोपडपट्टीवासियांनी शासनाकडे प्रत्येकी ७ हजार रुपये भरणा करणे, सन २०११ च्या जनगणनेमध्ये ज्या झोपड्यांना कायमस्वरुपी वास्तव्याचा हक्क प्राप्त होऊनही यामध्ये म्हाडातर्फे सदर घरे देण्यामध्ये होत असलेला विलंब, शासनाच्या जमिनीवरील झोपड्यांना शौचालय, वीज, पाणी इत्यादी मुलभूत सोयी पुरविण्याबाबत संजय गांधी उद्यानाच्या अधिकाऱ्यांकडून ना हरकत प्रमाणपत्र देण्यास होत असलेला विलंब, सदर झोपडपट्टीवासियांनी कॉमन मीटर घेऊन वीज घेतली आहे त्यांना अदानी वीज कंपनीकडून भरमसाठ बिले देण्यात

येणे, त्यामुळे झोपडपट्टीवासीय त्रस्त होणे, प्रत्येक झोपडीमागे स्वतंत्र वीज मीटर देण्याची झोपडपट्टीवासियांची मागणी असणे, त्यांना स्वतंत्र वीज मीटर देण्याबाबत शासनाने केलेली कार्यवाही, झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेनुसार दिनांक १/१/२००० रोजीच्या वास्तव्याचा कोणताही एक पुरावा दिल्यास झोपडीधारक पात्र होणे, तथापि मुंबई महानगरपालिकेमध्ये दिनांक १/१/२००० रोजीच्या पुर्वीचे दोन पुरावे असतील तरच झोपडी पात्र केली जाणे, फोटो पासची पडताळणी करण्यास विलंब होणे, त्यामुळे महानगरपालिकेतर्फे झोपडी पात्र न करणे किंवा केली तर सशुल्क पात्र करणे, मुंबईतील वांद्रे (पूर्व) स्टेशनजवळ मोठ्या प्रमाणावर ऑटोरिक्षा सकाळ संध्याकाळ उभे असणे, जवळ जाणाऱ्या प्रवाशांना नकार देणे, मिटरप्रमाणे भाडे न आकारता जादा भाड्याची मागणी करणे, प्रवाशांबरोबर अरेरावी करणे, मुजोर ऑटोरिक्षा चालकांवर कारवाई करण्याची गरज, वांद्रे परिसरात गेल्या वर्षभरात अनेक चोरीच्या घटना घडणे, अंमली पदार्थांचा बेकायदेशीर साठा करणे, या संदर्भात स्थानिक पोलिसांकडे तक्रारी करुनही पोलिसांचे होत असलेले दुर्लक्ष, राज्यातील महत्वाच्या समस्यांकडे व प्रश्नांकडे राज्य शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, त्यामुळे जनमानसात पसरलेला तीव्र असंतोष याबाबत राज्य शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

बारा : **सर्वश्री योगेश सागर, अर्जुन खोतकर, दिलीप वळसे-पाटील, प्रवीण दटके, अब्दुल सत्तार, प्रकाश सोळंके, सुधीर मुनगंटीवार, डॉ.तानाजी सावंत, सर्वश्री दौलत दरोडा, रणधीर सावरकर, दिपक केसरकर, अनिल पाटील, रविंद्र चव्हाण, विजय शिवतारे, चेतन तुपे, मोहन मते, कृष्णा खोपडे, रमेश बोरनारे, संग्राम जगताप, समीर मेघे, मंगेश कुडाळकर, दिलीप बनकर, अमित साटम, प्रकाश सुर्वे, राजकुमार बडोले, डॉ.आशिष देशमुख, सर्वश्री नरेंद्र भोंडेकर, राजू कारेमोरे, चैनसुख संचेती, डॉ.बालाजी किणीकर, सर्वश्री चंद्रकांत नवघरे, समीर कुणावार, प्रदीप जैस्वाल, संजय बनसोडे, विनोद अग्रवाल, संजय गायकवाड, श्रीमती सरोज अहिरे, डॉ.संजय कुटे, सर्वश्री चंद्रकांत सोनवणे, सुनिल शेळके, सुमित वानखेडे, चंद्रदिप नरके, डॉ.किरण लहामटे, सर्वश्री अभिमन्यू पवार, राजेश क्षिरसागर, आशुतोष काळे, सचिन कल्याण-शेट्टी, महेश शिंदे, शेखर निकम, सुरेश धस, सुहास कांदे, श्रीमती सना मलिक, सर्वश्री हरिश पिंपळे, महेंद्र दळवी, हिरामण खोसकर, प्रकाश भारसाकळे, दिलीप लांडे, राजेश विटेकर, विजय रहांगडाले, निलेश राणे, अतुल भातखळकर, श्रीमती सुलभा खोडके, सर्वश्री देवराव भोंगळे, आमश्या पाडवी, अण्णा बनसोडे, डॉ. मिलिंद नरोटे, श्रीमती मंजुळा गावित, सर्वश्री राजेंद्र गावित, किशोर जोरगेवार, अमोल पाटील, किर्तीकुमार भांगडिया, हिकमत उढाण, ॲड. श्रीजया चव्हाण, सर्वश्री अमोल खताळ, संजय केळकर, संतोष दानवे, विठ्ठल लंघे, प्रशांत बंब, चरणसिंग ठाकूर, सर्वश्रीमती रंजनाताई जाधव, देवयानी फरांदे, सर्वश्री बाबुराव कदम-कोहळीकर, सुहास बाबर, नारायण कुचे, किरण सामंत, राजेश पवार, विलास भुमरे, संभाजी निलंगेकर-पाटील, शरद सोनवणे, डॉ.अतुल भोसले, सर्वश्री राजेंद्र यड्रावकर-पाटील, सुभाष देशमुख, डॉ.अशोकराव माने, सर्वश्री राजेश मोरे, शिवाजी पाटील, आनंद तिडके, किशोर पाटील, संजय पुराम, मुरजी पटेल, महेंद्र थोरवे, किसन**

वानखेडे, तान्हाजी मुटकुळे, श्रीमती मंदा म्हात्रे, सर्वश्री अशोक पाटील, विलास तरे, बबनराव लोणीकर, शिवाजी कर्डिले, देवेंद्र कोठे, सत्यजित देशमुख, रत्नाकर गुट्टे, सुरेश भोळे, राजेश बकाने, करण देवतळे, प्रताप अडसड, राजू तोडसाम, श्याम खोडे, श्रीमती सई डहाके, प्रविण तायडे, केवलराम काळे, उमेश यावलकर, राजेश वानखडे, गोपीचंद पडळकर, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"नागपूर कराराचे उद्दिष्ट डोळ्यासमोर ठेऊन नागपूरसह विदर्भाच्या विकासाला चालना देण्याकरिता विद्यमान शासन कटीबध्द असणे, नागपूर जवळील मिहानमध्ये सेझ अंतर्गत पायाभूत सुविधा निर्माण झाल्याने बोईंगच्या एमआरओसह अनेक उद्योगांनी नागपूरात येण्यास स्वारस्य दाखविल्याचे निदर्शनास येणे, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आंतरराष्ट्रीय नागपूर विमानतळाचे अद्ययावतीकरण आणि विस्तारीकरण हा नागपूरच्या विकासाचा मैलाचा दगड ठरणार असणे, विस्तारित विमानतळाच्या माध्यमातून ९,००,००० टन क्षमतेच्या कार्गोची हाताळणी होणार असणे, परिणामी, नागपूर विमानतळ मध्य भारतातील गेम चेंजर म्हणून सिध्द होणार असणे, नवीन विमानतळ ३,००,००० स्वे. फूट क्षेत्रात बांधले जाणार असल्याने व सध्याच्या धावपट्टीच्या शेजारी आणखी ६० मीटर रुंद आणि ४ हजार मीटर लांबीची धावपट्टी बांधण्यात येणार असल्याने तेथे एकाच वेळी १०० विमाने उभी राहण्याचे प्रयोजन असणे, मोठया औद्योगिक टाऊनशिपला लागून असलेले कार्गो हब आणि मोठे विमानतळ ही रचना विदर्भातील भविष्याच्या विकासाचे द्योतक ठरणार असणे, विमानतळाच्या विस्तारामुळे तेथून होणाऱ्या माल वाहतुकीची क्षमता वाढल्याने विदर्भातील सर्व उत्पादनांची निर्यात होण्यास गती मिळणार असणे व त्यामुळे सुमारे १ लाख लोकांना रोजगार उपलब्ध होणार असणे, रस्ते, रेल्वे, विमानतळ विकास यामुळे विदर्भ लॉजिस्टीक हब म्हणून विकसित होणार असणे, जानेवारी, २०२५ मध्ये दावोस येथे झालेल्या जागतिक आर्थिक परिषदेमध्ये ६३ राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय कंपन्यांशी सुमारे १५ लाख ७२ हजार कोटी रुपये इतक्या गुंतवणूकीच्या सामंजस्य करारावर स्वाक्षऱ्या झाल्याने महाराष्ट्र हे थेट परकीय गुंतवणूकीसाठी पसंतीचे राज्य असल्याचे स्पष्ट झाले असणे, देशातील एकूण थेट परकीय गुंतवणूकीच्या २९ टक्के गुंतवणूक राज्यात आली असणे, परिणामी, राज्यात १५ लाखांपेक्षा अधिक रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होणे, राज्य शासन आणि बजाज फिनसर्व्ह यांच्यात सुमारे ५ हजार कोटी रुपये गुंतवणूकीचा सामंजस्य करार करण्यात आल्याने ४० हजार रोजगारांची निर्मिती होणे अपेक्षित असणे, मुंबई महानगर विकास प्राधिकरणातील विकास केंद्राबाबत कॅलिफोर्नियातील बर्कले युनिर्व्हसिटी समवेत सामंजस्य करार करण्यात येणे, सुक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योगांच्याबाबतीत महाराष्ट्र हे देशातील अग्रगण्य राज्य ठरले असणे, राज्यात मुंबई, पुणे व छत्रपती संभाजी नगर येथे जी-२० च्या विविध बैठका यशस्वीरित्या आयोजित करण्यात आल्या असणे, औद्योगिक विकासाला चालना देण्यासाठी आणि रोजगाराच्या संधी निर्माण करण्यासाठी राज्यातील विविध उद्योगांना सुमारे ६ हजार कोटी रुपये इतके गुंतवणूक प्रोत्साहन अनुदान वितरित करण्यात येणार असणे, राज्यातील औद्योगिकीकरणाला पाठबळ व प्रोत्साहन देण्यासाठी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत सुमारे ३,५०० एकर इतके औद्योगिक भूखंड वितरित करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, पुरवठा साखळीची कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी आणि

जागतिक दर्जाची व्यवसाय परिसंस्था निर्माण करण्यासाठी १० एकात्मिक औद्योगिक केंद्रे व एकात्मिक माल वाहतूक केंद्रे विकसित करण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतला असणे, सन २०२४-२०२५ या वर्षामध्ये बेरोजगार युवकांना उद्योगांशी जोडण्यासाठी व रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करण्यासाठी राज्यात जिल्हा स्तरावर ६११ 'पंडीत दीनदयाल रोजगार मेळावे' आयोजित केले असणे, त्यायोगे १९ हजारांपेक्षा अधिक उमेदवारांना नोकऱ्या प्राप्त झाल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यातील जनतेचे आरोग्य सुदृढ ठेऊन प्रत्येक नागरिकाला 'आरोग्यम् सुखसंपदा' उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने शासनाने 'महात्मा जोतीराव फुले जनआरोग्य योजना' व 'आयुष्यमान भारत प्रधानमंत्री जनआरोग्य योजना' या एकत्रित योजनांतर्गत लाखो रुग्णांवर मोफत शस्त्रक्रिया करण्यात आल्या असणे, राज्यात ३० वर्षांवरील सर्व महिलांचे कर्करोग, मधुमेह, उच्च रक्तदाब, मोतीबिंदू, कान, नाक, घसा व इतर आजारांचे निदान व उपचार याकरीता राज्य शासनातर्फे प्रती जिल्हा २ कोटी रुपयांचा निधी देण्यात आला असणे, राज्यात शुन्य ते अठरा वर्षांपर्यंतची बालके तसेच किशोरवयीन मुला-मुलींच्या सर्वांगीण आरोग्य तपासणीसाठी 'जागरुक पालक, सुदृढ बालक' हे अभियान राज्यभर राबविण्यात येणे, राज्यात ग्रामीण तसेच दुर्गम भागांमध्ये राहणा-या नागरिकांना प्रत्येक छोट्या आजारासाठी हॉस्पीटलमध्ये जावे लागू नये याकरिता 'हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे आपला दवाखाना' या योजनेंतर्गत महाराष्ट्रात ७०० दवाखाने सुरु करण्यात येणे, राज्यात विविध महापालिका व जिल्हा परिषदेतील औषधे, वैद्यकीय उपकरणे खरेदीतील अनियमिततेला पायबंद घालण्यासाठी "महाराष्ट्र वैद्यकीय खरेदी प्राधिकरण" स्थापन करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, राज्यातील रस्ते, बंदरे, विमानतळ, रेल्वे, मेट्रो, वीज इ. पायाभूत सुविधा विकास क्षेत्रांसाठी निधी उभारणे आणि प्रकल्प राबविण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या नियंत्रणाखाली 'महाराष्ट्र राज्य पायाभूत सुविधा विकास महामंडळ' स्थापन करण्यात येणे, सार्वजनिक खाजगी भागीदारी तत्वावरील कामे या महामंडळामार्फत करण्याचे प्रयोजन असणे, या योजनेंतर्गत सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत नागपूर येथील महाराष्ट्र नॅशनल लॉ युनिव्हर्सिटीची इमारत, नागपूर जिल्हा न्यायालयाची विस्तारित इमारत, मुंबईतील माझगाव न्यायालयाची इमारत, राज्य उत्पादन शुल्क कार्यालयाची इमारत, जलभूषण बंगला, राजभवन इ. इमारतींचे बांधकाम अलीकडेच पूर्ण करण्यात येणे, सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सर्व योजनांचे संनियंत्रण करण्यासाठी प्रोजेक्ट मॅनेजमेंट इन्फॉर्मेशन सिस्टीम (PMIS) ही संगणकीय प्रणाली विकसित करण्यात येणे, भिवंडी-कल्याण-शिळफाटा रस्त्याचे सहापदरी रुंदीकरण करण्यासाठी ५६१.८५ कोटी रुपयांच्या प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येणे, नाबार्ड-२८ अंतर्गत १,०३०.५२ कोटी रुपयांच्या ३८२ कामांना नाबार्डकडून मंजुरी प्राप्त झाली असणे व राज्य शासनानेदेखील त्यास प्रशासकीय मान्यता दिली असणे, सर्व समाजघटकांना सोबत घेऊन, सर्वसमावेशक, प्रगतीशील, पुरोगामी व विकसित महाराष्ट्र घडविण्यासाठी आणि महाराष्ट्राला अधिकाधिक समृध्दीकडे नेण्यासाठी करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

रोटा/एचबी १०८०-७ (२७००-०३-२०२५)

तेरा : अर्धा-तास चर्चा (म.वि.स. नियम ९४ अन्वये) :-

(मंगळवार, दिनांक ११ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना क्रमांक १)

(१) श्री. हारुन खान, वि.स.स.

"मुंबई महानगरपालिकेने वर्सोवा-भाईंदर किनारपट्टी मार्गासाठी आवश्यक परवानगी न घेता ठेकेदारांना सदरची कंत्राटे दिल्याबाबत" या विषयावरील श्री. भास्कर जाधव व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २७ ला दिनांक ०७ मार्च, २०२५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात अर्धा-तास चर्चा उपस्थित करतील.

(२) श्री. भिमराव (आण्णा) धोंडिबा तापकीर, वि.स.स.

"राज्यातील जिल्ह्यांना टँकरने पाणीपुरवठा करावा लागत असल्याबाबत" या विषयावरील श्री. सुनिल प्रभू व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १११ ला दिनांक ०५ मार्च, २०२५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात अर्धा-तास चर्चा उपस्थित करतील."

(३) श्री. मनोज जामसुतकर, वि.स.स.

"राज्यातील अनेक जिल्ह्यांत बिबटे व वाघांचे होणारे मृत्यू रोखण्याबाबत" या विषयावरील श्री. प्रतापराव पाटील चिखलीकर व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ७५० ला दिनांक ०६ मार्च, २०२५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात अर्धा-तास चर्चेची सूचना उपस्थित करतील."

(४) श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स.

"कोसंबी रिठ (ता.पोभुर्णा, जि.चंद्रपूर) येथील शेतकऱ्यांना एमआयडीसीकरिता संपादित केलेल्या जमिनींचा मोबदला देणेबाबत" या विषयावरील श्री.सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ९१३ ला दिनांक ०५ मार्च, २०२५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात अर्धा-तास चर्चेची सूचना उपस्थित करतील.

(मंगळवार, दिनांक ११ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) (क्रमांक ५ ते ८)

(५) श्री. अतुल भातखळकर, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्य दहशतवादविरोधी पथकाने (एटीएस) मुंबईसह ठाणे, नवी मुंबई आणि सोलापूर, नाशिक जिल्ह्यात विशेष मोहीम राबवून ४३ बांगलादेशी घुसखोरांना अटक केल्याचे माहे जानेवारी, २०२५ मध्ये निदर्शनास येणे, तसेच अवघ्या पाचशे ते दोन हजार रुपयात भारतीय ओळखपत्र आणि इतर आवश्यक कागदपत्रे बनवत असल्याचेही

निदर्शनास येणे, त्यामध्ये अटक केल्यानंतर त्यांना मायदेशी पाठवण्याच्या प्रक्रियेला अनेक वर्षे लागत असणे, त्यामुळे बांगलादेशी घुसखोरांच्या प्रवेशावर संपूर्ण आळा घालण्यासाठी ठोस कारवाई करण्याची गरज असणे, त्यामुळे घुसखोरीला आळा घालण्यासाठी राज्यात विशेष यंत्रणा तैनात करण्याबाबत तसेच अटक केलेल्या बांगलादेशींना लवकरात लवकर मायदेशी पाठवण्याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही, उपाययोजना आणि शासनाची प्रतिक्रिया.

(६) श्री.भास्कर जाधव, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"गुहागर (जि. रत्नागिरी) येथील खरे-ढेरे-भोसले महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांचा महाविद्यालयातील प्रथम वर्षाचा प्रवेश, त्यांची हजेरी, त्यांच्या परीक्षा सारे काही बोगस दाखऊन त्यांना मुंबई विद्यापीठाकडून थेट तिसऱ्या वर्षाचे पदवी प्रमाणपत्र दिले जात असल्याचे आणि यातून करोडो रुपयांचा गैरव्यवहार सुरू असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२४ च्या दरम्यान निदर्शनास येणे, महाविद्यालयात चालणारी अशा प्रकारची बेकायदेशीर व नियमबाह्य कामे करण्यास नकार दिला म्हणून दिनांक १८ डिसेंबर, २०२४ रोजी संस्था चालकांनी ३ प्राध्यापकांना मारहाण करणे, त्यात तिघेही गंभीर जखमी होणे, कोट्यवधी रुपयांचा गैरव्यवहार करून सदर महाविद्यालयातून आतापर्यंत शेकडो विद्यार्थ्यांना अशाप्रकारे थेट पदवी प्रमाणपत्र देण्यात आल्याची बाब समोर आलेली असणे, सदर प्रकार उघडकीस आल्यानंतर संस्था चालकांना वाचविण्याचे धक्कादायक प्रयत्न सुरु असणे, या घोटाळ्यामध्ये मुंबई विद्यापीठाच्या काही अधिकारी व कर्मचारी यांचाही सहभाग असण्याची शक्यता असून या प्रकरणाचा उलगडा करुन दोषींवर कडक कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(७) श्री.अमित देशमुख, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"वलांडी प्राथमिक आरोग्य केंद्रात दररोज ३० ते ३५ गावांतील नागरिक उपचारासाठी येत असणे, सदर प्राथमिक आरोग्य केंद्रात तीन वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या पदांपैकी दोन पदे, परिचर आणि सफाई कर्मचाऱ्यांची पदेही रिक्त असणे, वलांडी ग्रामपंचायतीने एक वर्षापूर्वी ग्रामीण रुग्णालय मंजुरीसाठी नव्याने प्रस्ताव पाठविणे, जिल्हा नियोजन समिती आणि जिल्हा परिषदेनेही मंजुरीसाठी प्रस्ताव पाठविण्यात आलेला असणे, शवविच्छेदन खोलीत विद्युत पुरवठ्याची सोय नसल्याने गैरसोय होत असणे, महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमावर्ती भागातील नागरिकांना उपचारासाठी लांबचा प्रवास करावा लागत असणे, तसेच लातूरसह राज्यातील अनेक जिल्ह्यातील ग्रामीण भागात प्राथमिक आरोग्य केंद्र उभारणीचे सरकारने धोरण आखणे गरजेचे असणे, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(८) **श्री.सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.**

"चंद्रपूर आणि गडचिरोली या दोन जिल्ह्यासाठी गडचिरोली येथे स्थापन करण्यात आलेल्या गोंडवाना विद्यापीठाचे उपकेंद्र चंद्रपूर येथे स्थापन करण्याची विद्यार्थ्यांची मागणी प्रलंबित आहे. चंद्रपूर येथे विद्यापीठाचे उपकेंद्र झाल्यास ते सर्वार्थाने सोयीचे ठरणार असल्यामुळे याबाबत त्वरित कार्यवाही होण्याची आवश्यकता आहे. विद्यापीठाशी संबंधित कामकाजासाठी प्रत्येक कामासाठी विद्यार्थीवर्गाला गडचिरोली येथे जावे लागते. चंद्रपूर ते गडचिरोली हे अंतर दोन ते अडीच तास असल्यामुळे विद्यार्थ्यांना त्रास सहन करावा लागतो, त्यामुळे चंद्रपूर येथे उपकेंद्र होण्याची नितांत आवश्यकता आहे. याबाबतचा प्रस्ताव शासनाकडे सादर करण्यात आला आहे. याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

विधान भवन :
मुंबई,
दिनांक : १७ मार्च, २०२५.

जितेंद्र भोळे,
सचिव (१) (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानसभा.